

**Grandelius tog EM-silver Ferdinand Hellers hade lätt för Ivantjuk
Daniel Semcesen – en reflektor vid brädet Århundredets parti**

Nr 2 • 2019

TIDSKRIFT FÖR

Schack

**LINUS
JOHANSSON**
landslagsdebut
i Lag-VM

Århundralets parti

Den 31 mars 2019 spelades en improviserad landskamp i schack på servicehuset Jägaren i Strömstad. Carl Mattsson, Strömstad, mötte Anna Blauhut, Fredrikstad.

TEXT **BENGT SAMZELIUS** FOTO **HOLGER BLAUHUT**

KOMBATTANTERNA

ANNA BLAUHUT tävlar för både sin svenska klubb, Tanums Schacksällskap (TSS) och sin norska klubb Fredriksstad Schackselskap (FSS). Hon har vunnit en rad tävlingar i Sverige och i Norge och blev 2018 års kretsmästare i sin klass i Östfold. Dagen innan hon mötte Carl deltog hon i Follojakken BGP i Ski, sydost om Oslo och kom på första plats i klassen Miniputt för juniorer födda 2008-09.

CARL MATTSSON började med schack i tjugoårsåldern då han hade en speceributik på Hisingen. När affären var tom på kunder satt han med en jämnårig kamrat i ett bakre rum och spelade schack. Hans storhetstid som schackspelare inföll åtskilliga år senare då han arbetade som arbetsledare och verkställare på Götaverken och spelade på förstabordet i Götaverkens Schackklubb. Numera spelar han för sällskaps skull och för att hålla hjärnan igång.

ANNA BLAUHUT vann den historiska matchen, men vad gör den historisk? Det är inte ovanligt att en junior triumferar över en senior eller att en kvinnlig spelare slår en manlig motståndare. Numera är det inte ens ovanligt att en norsk spelare slår en svensk. **VÄND** för att få reda på svaret!

DET SKALL GENAST sägas att omständigheterna trots hemmamatch inte var särskilt gynnsamma för Carl Mattsson. Matchinbjudan framfördes tio minuter innan spelstart och han hade ingen aning om sin motståndares spelstyrka. Dessutom var Carl en smula ur gängorna eftersom hans fasta vanor blivit rubbade av övergången till sommartid. En timmas förlorad sömn betyder mycket i Carls ålder och det gick nog ut över skärpan i hans spel. Möjligen fanns där en aning av underskattning också? Hon ser inte farlig ut, Anna Blauhut.

Anna var kanske inte heller i bästa slag. Hon visste ingenting om matchen förrän hon kom hem från körsången i kyrkan samma dag och var ganska trött efter turneringen i Ski på lördagen. Hon hade aldrig hört talas om Carl Mattsson och visste bara att hon skulle åka till Strömstad för att spela ett parti schack med en pensionär.

ANNA BLAUHUT vann partiet. Carl Mattsson krävde revansch. Anna vann igen. Ett tredje parti slutade lika illa för Carls del, men han bar nederlaget med jämnmod och berömde sin unga motståndare.

– Du är för svår för mig, du kommer att gå långt, konstaterade Carl och menade att han fått för litet träning de senaste åren.

Det finns ingen anledning att särskilt uppmärksamma någondera spelarinsatsen för dess kvalitet. Både Carl och Anna har spelat bättre partier.

Ändå är matchen mellan Anna och Carl på sitt sätt unik. Det torde nämligen höra till undantagen också i schack att skillnaden i ålder mellan spelarna överstiger etthundraett år! Anna är född år 2009 och fyller tio i sommar. Carl är född år 1908 och har nyss fyllt etthundraelva och det är en högst aktningsvärd ålder, även för en hobbit, som J R R Tolkien konstaterar i Sagan om ringen. Av dessa år har schack varit en viktig del under de senaste nittio eller så.

När Götaverkens verksamhet upphörde blev Carl nordbohusläning. Han värvades som verkmästare till ett byggnadsföretag i Skee.

– Jag hann bygga rätt många både småhus och radhus i Strömstad under de åren. Men det blev inte lika mycket schack som på Götaverken.

Nordens äldste man kom snabbt över förlusten.

UNDER MATCHEN rådde tystnad i Carls kök – all uppmärksamhet riktades mot brädet och världen i övrigt upphörde att existera eller tog i varje fall paus. Vi var bara tre åskådare, men den infann sig ändå, denna schackets *sense of wonder*.

Efter matchen pratades det schack och schackminnen. Carl och Anna upptäckte att de har en gemensam favorit i Pia Cramling. Carl vill minnas att han spelat simultan mot Pia en gång i tiden och fått remi.

– Vi var åtta stycken och inkasserade två remier och sex förluster.

Annas pappa, Holger, spelade simultan mot Pia i Fredrikstad för bara någon vecka sedan. Anna spelade inte men fick i alla fall träffa sin idol.

ETT AV CARLS trevligare schackminnen är från en match i Stockholm då Götaverken mötte Atlas Copco.

– Jag spelade vid förstabordet och partiet tog sammanlagt över elva timmar. Vi fick avbryta och försegla och fortsätta nästa dag. Jag vann till slut. Det var då jag fick de här, säger Carl och visar upp ett par vackra ljusstakar från prissamlingen.

Annars är merparten av priserna i Carls vitrinskåp från olika skyttetävlingar. Fälttävlan var en favoritgren och där tillhörde han Sverigeeliten. Ett och annat golfpris har också smugit sig in i samlingen eftersom Carl hyllar maximen att golf är lika bra för kroppen som schack för själen.

Innan kombattanterna skildes åt utbyttes artigheter och Carl önskade Anna lycka till och hoppades få möta henne igen. Man kan nog gissa att de tre partierna trots utgången kommer att stanna kvar i angenämt minne hos både Carl och Anna. De har ju ändå skapat en sorts schackhistoria. ■

” **Ingenting går upp emot schack när det gäller att stimulera minnet och tankeverksamheten. När jag inte har någon att spela mot löser jag schackproblem i tidningen.**

Carl Mattsson, 111 år